

Posttraumaattinen epilepsia teho-osastolla hoidetuilla pediatriisilla aivovammapotilailla

Era D. Mikkonen¹, Markus B. Skrifvars¹, Matti Reinikainen², Stepani Bendel², Ruut Laitio³, Sanna Hoppu⁴, Tero Ala-Kokko⁵, Atte Karppinen⁶, Rahul Raj⁶

¹Kliininen tohtoriohjelma, Helsingin yliopisto, ²Anestesiologian ja tehohoidon osaamiskeskus, KYS, ³Tehohoidon yksikkö, TYKS, ⁴Tehohoidon yksikkö, TAYS, ⁵Tehohoidon yksikkö, OYS, ⁶Neurokirurgian yksikkö, HUS.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS. Posttraumaattinen epilepsia (PTE) on tunnettu traumaattisen aivovamman seuraus¹. Suurin osa aiemmasta PTE:tä koskevasta tutkimustiedosta koskee aikuisväestöä. Tavoitteenamme oli selvittää PTE:n kliinisiä ja radiologisia riskitekijöitä tehohoitoa tarvinneilla pediatriisilla aivovammapotilailla.

AINEISTO JA MENETELMÄT. Etsimme Suomen Tehohoitokonsortion tietokannasta neljän yliopistosairaalan (TYKS, TAYS, KYS, OYS) teho-osastoilla hoidetut pediatriiset (ikä < 18 vuotta) aivovammapotilaat vuosilta 2003–2013. Näissä sairaaloissa lastenkin vakavimpien aivovammojen akuutin vaiheen hoito tavataan toteuttaa aikuisteho-osastolla. Selvitimme PTE:n yleisyyttä niillä potilailla, jotka olivat elossa 6 kk:n kuluttua aivovammasta. Tulkitsimme PTE:n ilmaantuneen, jos potilaalle oli KELAn lääkekorvausrekisterin tietojen mukaan aloitettu antiepileptinen lääkehoito. Tunnistimme PTE:n kliinisiä ja radiologisia riskitekijöitä käyttämällä logistista monimuuttuja-regressioanalyysiä.

TULOKSET. Löysimme 290 potilasta, joista 25 (9 %) menehtyi 6 kk:n kuluessa. Eloon jääneistä 59 (20 % kaikista) sai PTE:n seuranta-aikana. Seuranta-ajan mediaanipituus oli 3,4 vuotta (kvartiiliväli 1,2–6,3 vuotta), ja mediaaniaika aivovammasta lääkityksen aloitukseen oli 125 päivää (kvartiiliväli 26–601 päivää). Potilaiden mediaani-ikä oli 15 vuotta, ja 80 %:lla heistä tulovaiheen Glasgow Coma Scale (GCS) –pistesumma oli < 12. Tärkeimmät PTE:n kehittymistä ennustavat tekijät olivat ikä (korjattu kerroinsuhde [KS] 1,08 ikävuotta kohti, 95 % luottamusväli [LV] 1,00–1,16), ahtautuneet suprasellaariset aivonestetilat (KS 6,53, 95 % LV 1,95–21,81) ja tulovaiheen GCS 9–12 verrattuna GCS 13–15 -tasoon (KS 2,88, 95 % LV 1,24–6,69). Myös tehohoidon aikaiset kouristuskouristukset ja operatiivinen hoito merkitsivät lisääntynyttä riskiä.

JOHTOPÄÄTÖKSET. PTE ilmaantui joka viidennelle tehohoitoa tarvinneelle pediatriiselle aivovammapotilaalle. Alentunut tajunnantaso, aivokudoksen turvotus, varhaiset kouristukset

ja operatiivinen hoito olivat yhteydessä lisääntyneeseen PTE:n todennäköisyyteen. ■

Viitteet

1. Lowenstein DH. Epilepsy after head injury: An overview. *Epilepsia* 2009;50:4–9.